



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

II. De iuramenti conditionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

3. *Bonum ne iuramentum, debitis seruatis circumstantiis?* Bonum planè, & actus Religionis, ad quam si debitus modus in iurando seruetur maximè pertinet.

4. *Licium ne per creaturas iurare?* Ita quidem, neque id est à Christo prohibitum, nec alio positiuo iure, nisi scandalum adsit. Per irracionales absolute iurari non potest, sicuti per racionales, vt Sanctos, & viatores: suo autem modo licitè potest: nullo autem modo per daemones, & damnatos.

5. *Differunt ne specie iuramenta per Deum & creaturas?* Absolute loquendo non differunt; si tamen creaturæ secundùm se sumptæ accipiuntur, sic utique differunt.

6. *Quinam iuramenti finis?* Confirmatio veritatis: ad eam etenim iuramentum comparatur sicut principia ad conclusionem.

7. *Quotuplex est iuramentum?* Quadruplex. Assertorium, in quo affirmatur, aut negatur aliquid præsens, vel præteritum. Promissorium, in quo futurum affirmatur, vel negatur promittendo. Comminatorium, in quo promittitur malum pœnæ. Execratorium, in quo siue promittendo, siue asserendo, aliquid affirmatur, vel negatur, sibi apponente pœnam iurante. Comminatorium quidem ad Promissorium, Execratorium autem ad Promissorium, & Assertorium reuocatur.

8. *Assigna iuramenti materiam & formam?* Materia quidem res contingens esse debet: verba autem, sufficientiæve signa sunt ad formam. Verum ex parte formæ triplex est. Primum verba'e, cum sit solis verbis. Secundum corporale, cum solis corporis actionibus geritur. Tertium mixtum, cum signum ex verbis factisque compositum est.

CAPVT II.

De Iuramenti conditionibus.

5. *Quanam adesse Iuramento conditiones requiruntur ex parte eius, per quem iuratur?* Debet per Deum verum fieri, vt obliget, siue explicitè, siue implicitè per creaturas in ordine ad Deum. Nam si per falsos Deos fiat, non obligat, nisi ratione erroneæ conscientiæ. Ideo infideles conuersi ad sua iuramenta non tenentur, licet tamen pacta inter eos inita firma sint ex obligatione iustitiæ, vel fidelitatis. Nec fidelis si per Deos iuret ex vi iuramenti adstrictus est. Nec iuramentum

Examen III. De iuram. circa Mandat. 67

mentum per creaturas, quæ Deus existimentur, vt sol, &c. verum est. Qui per Dæmonem iurat, non manet obligatus, nisi ex falsa conscientia verum iuramentum ab aliquo censeatur. *Num per Sanctos Angelos, vel Homines obligaret, si ex intentione iurantis in eorum auctoritate susteretur?* Minimè ex vi iuramenti; obligaret tamen (vt aduertit Filliucius) ex virtute Dulciæ, quæ Sanctis exhibetur, illa promissio sub graui peccato. Iuramentum per creaturas sine ordine ad Deum non solum non obligat, verum nec qui fallum, per lapidem iurat, periurus est, nisi vel idolum intelligatur, quo verus Deus errore censeatur: vel quid consecratum, & sanctum, tanquam creatura & scabellum Dei, quo pacto periurus esset.

10. Ex parte item illius, qui iurat, quanam requiruntur conditiones? Necessaria est libera voluntas eius, ideòque intentio deliberata, qualis ad mortale peccatum satis esset. Qui igitur iurare non intendit, non obligatur. *Intendo iurare, sed non intendo promittere, num obligor?* Ita planè: intentio enim non se obligandi cum iuratur, iuramenti obligationem non tollit, siue homini, siue Deo iuramentum præstetur. *Simulatum iuramentum num obligat?* Cum prudenti sit amphibologia, & absque alterius iniustitia, non obligat, quia verum iuramentum non est; quando verò dolo malo fit licet ex vi iuramenti directè non obliget, teneris tamen ad illud implendum iuxta sensum intentum, & obligaris præterea ratione iniustitiæ, & damni inde secuti. *Exortum ne per iniuriam obligat?* Maximè, si absque peccato impleri possit; quia absolute voluntarium. Et quamuis latroni factum irritum sit iure naturæ, confirmat tamen assertionem, quamuis minimè promissionem. Hinc iuramentum de soluendis vsuris introductorium dicitur, affert enim obligationem, & confirmat assertionem: *Soluam tibi vsuras. Iuramentum ne ex metu sine iniuria illatum obligat?* Maximè; & etiamsi intercedat iniuria, vim habet obligandi, si de materia capaci sit, & impleri honestè possit. *Obligat ne factum per errorem.* Si error sit in substantia rei, non obligat; error enim siue det causam contractui, siue incidat in contractum, obligationem aufert; si verò sit circa extrinsecam causam, non irritat, nisi materiam substantialem afficeret.

11. Quanam denique conditiones requiruntur ex parte materis, circa quam fit iuramentum? De se bona debet fieri, & ita emissum obligat quantum est ex se, nisi maius bonum impediatur. *Quid si maiori bono repugnat?* Probabile quidem

est promissorium non obligare; at contrarium reputo probabilius. Si sit de re mortaliter mala? Non obligat, neque de mala venialiter. Si sit de re indifferenti? Etiam non obligat, nisi ad honestum finem referatur. Num si fiat de mali operis omissione obligabit? Ita equidem; minimè autem de opere supererogationis, neque de mala re per diuinam legem positivam prohibita, neque factum contra prius iuramentum, aut votum, aut simplicem promissionem, modò honesta fuerit; neque si de re sit humana lege prohibita, vt Canonica, vel Ciuili, modò hæc de re sit, quæ sine peccato seruari possit; neque contra bonos mores naturales. Non obligat iuramentum illicitè factum? Potest obligare, modò ex illicita materia non sit, nec illicitæ promissioni iungatur.

CAPVT III.

De tribus conditionibus requisitis ad Iuramenti
sanctitatem, & de grauitate
transgressionis.

- §. 1. Tres conditiones ad iuramenti sanctitatem.
12. **Q**uidnam in iuramento requiritur, vt sanctum sit? Tres conditiones habere debet, vt scilicet adsit veritas, iustitia, & iudicium: sine veritate est mendax: sine iustitia, hoc est, cum sit de re illicita, est iniquum: sine iudicio, hoc est, debita reuerentia, seu exigente occasione & necessitate, est indecens. Ex defectu trium harum proprietatum iuramentum est peccatum.
13. Quòdnam peccatum est veritatis defectus? Mortale semper siue materia sit grauis, siue leuis, imò quò res est leuior, eò grauius crimen. Incertum igitur, pro certo iurare, mortiferum est semper, & qui habitum pro falso iurat, licet verum sit aliàs, periurus est; secus si probabiliter putauit verum, licet aliàs falsum esset. Sub dubio iurare, semper mortale, licet verum sit; quia me periurio expono. Num consuetudo iurandi mortalis sit? Si cum veritate fiat, mortale peccatum non est; secus si promiscuè, hoc est, etiam cum admixta frequenter falsitate, sine debita addita cautela, tunc enim iuramenta illa periuria censentur: secus si cautela plerumque adhibeatur, licet aliquando quis in falsum prolabatur.
- §. 2. Transgressio iuramenti.
14. Est ne mortale crimen defectus iustitiæ? Profectò mortalis est defectus huiusmodi in materia graui, venialis autem